

۲۰۱۳/۰۸/۱۹

داکتر عبدالرحمن زمانی

بیانیه شاه امان الله خان غازی به تاریخ ۲۸ اسد ۱۲۹۸ (از لابلای اسناد آرشیف هند برتانوی بمناسبت سالگرد استرداد افغانستان)

بیانیه ذیل شاه امان الله خان غازی به تاریخ ۲۸ اسد سال ۱۲۹۸ شمسی (مطابق با ۱۹ اگست ۱۹۱۹ میلادی) در مسجد جامع عیدگاه کابل ایراد گردیده است. متن این بیانیه در آرشیف اسناد محرمانه هند برتانوی که حال از محرمانیت برآمده است، موجود است. (۱) از آنجائیکه من سند اصلی به زبان دری را نتوانستم بدست آورم، آنرا دوباره به دری ترجمه نموده خدمت شما تقدیم میکنم.

قابل یاد آوریست که در همین روز محفلی پس از برگشتن هیأت صلح افغانی به مناسبت استرداد استقلال افغانستان در تالار قصر زرنگار (سابق وزارت امور خارجه) واقع بوستان سرای پارک زرنگار کنونی دایر شده بود. شاغاسی علی احمد خان، رئیس هیأت افغانی در مذاکرات صلح راولپندی، در این مراسم مورد انتقاد شدید قرار گرفت. وی در رأس هیأت صلح افغانی به تاریخ ۲۵ جولای ۱۹۱۹ به راولپندی رفته بود. به او و هیأت افغانی راجع به شرایط صلح دستور داده شده بود که صلح ما با دولت برتانیه مبنی بر شرایط ذیل است:

۱- آزادی افغانستان،

۲- حفاظت از حقوق اقوام سرحد، و

۳- تادیبه غرامت جنگی به هر اسمی که باشد.

اما در نتیجه قراردادی که بعد از مذاکرات راولپندی بین "علی احمد خان" وزیر داخله وقت افغانستان و "همیلتون گرانت" سکرتر امور خارجه هند برتانوی به تاریخ (۸) اگست سال ۱۹۱۹ میلادی امضاء شده بود، انگلیس ها تنها استقلال افغانستان را طی نامه جداگانه ای مورد تأیید قرار داده بودند.

محمود طرزی درین محفل تالار زرنگار گفت که علی احمد خان حق نداشت تا با قبول کردن علامت گذاری سرحدات، خاک افغان ها را به انگلیس ها بدهد. فقط یک کلمه استقلال اورا چنان تحت تأثیر آورده بود که تمام چیزهای دیگر را فراموش کرد. علی احمد خان به خاطر خودسری اش محکوم گردیده از طرف شاه امان الله خان مورد سرزنش و عتاب قرار گرفته از مقامش سبکدوش و توقیف شد.

غازی امان الله خان بعد از امضای سند استرداد استقلال کشور درین محفل از مردم خواست تا ازین روز به مثابه «جشن ملی» استقبال نمایند. بدین وسیله ۲۸ اسد، روزی که افغانستان رسماً اختیار حق گرفتن ارتباطات با جهان خارج را بدست آورد، به حیث روز رسمی استرداد استقلال افغانستان شناخته شد.

(قلمی را که شاه امان الله خان غازی توسط آن اسناد مربوط به استرداد استقلال افغانستان را امضاء نموده بود، اخیراً توسط نواده اعلیحضرت امان الله خان به مردم افغانستان اهدا گردیده و در حضور شاهدخت هندیه دختر شاه امان الله خان به موزیم ملی کشور تسلیم داده شد).

۱- اسناد محرمانه آرشیف هند برتانوی، قسمت چهارم مکاتبات مربوط به جنگ سوم افغان ها، ۱۹۱۹

کاپی بیانیۀ ایراد شده روز چهارشنبه، بیست و هشتم اسد ۱۲۹۸ شمسی امیر افغانستان در مسجد جامع در ارتباط با اعلام استقلال پادشاهی افغانستان.

ای ملت مصمم من!

شما شاید بخاطر داشته باشید که من در آغاز سلطنت خود تاج پادشاهی شما را بدلیل استقلال و آزادی خارجی و داخلی افغانستان بسر گذاشتم. حالا میخواهم بشما توضیح دهم که آزادی خارجی و داخلی، و تحت اسارت بودن چه معنی دارد. یک کشور وقتی از نظر خارجی و داخلی آزاد گفته میشود که یکی از قدرت های بزرگ جهان دانسته شده، بتواند با هر حکومت دیگری در زمینه های تجارتي و امور سیاسی توافقنامه و معاهده منعقد نماید، و بتواند با برادران هم مذهب و هم نژاد خود وحدت نموده و به آنها کمک کند، و تحت نفوذ هیچ حکومت دیگری در جهان نباشد. لذا این استقلال کشور در همه امور و توانمندی اجرای هر چیزیست که برایش مفید باشد.

تحت اسارت بودن آنست که یک کشور یکی از قدرتهای جهان دانسته نشده، نتواند با هر حکومت دیگری در زمینه های تجارتي و امور سیاسی توافقنامه و معاهده منعقد نماید، و نتواند به برادران هم مذهب و هم نژاد خود کمک کند. نتواند با هیچ کشور دیگر جهان، به غیر از کشوری که تحت حمایتش قرار دارد، سروکاری داشته باشد. هرچند چنین کشوری ممکن است از بیرون به آنها دوست باشد، اما در واقعیت در تلاش ریشه کن کردن آن میباشد.

من شکر خداوند را بجا می آورم که امروز به هدف خود رسیدم، و امروز حکومت های ترکیه، آلمان، برتانیه، روسیه، اتریش و بخارا استقلال کامل ما را به رسمیت شناخته اند، و من این همه مؤفقت را به شما تبریک میگویم.

(تحسین و شادی حاضرین : زنده باد شاه)

و امروز نمایندگان دو حکومت، که عبارت از حکومت های برجسته انگلیس و اتحاد جماهیر شوروی باشند، درین جا حضور دارند.

ای ملت!

هیچ کسی این استقلال و آزادی را به شما اعطا نکرده است. این تنها از لطف خداوند، از برکت پیامبر بزرگ (ص) و شجاعت و مردانگی خود شماست. غیرت و احساس افتخار به شما جرئت داد تا بخاطر استقلال خود شمشیر بدست گیرید. لذا شما به زور شمشیر هدف خود را حاصل نمودید. خدا ناخواسته افغانستان هیچ وقتی نخواسته و نخواهد خواست تحت حمایت کسی بوده و از آن فرمان ببرد.

«هر که آب از دم شمشیر خورد نوشش باد!»

در عین حال، به نمایندگی از ملت من تمام قدرت های بزرگی که استقلال افغانستان را به رسمیت شناخته اند تشکر میکنم. بعد ازین ما با کشورهای روابط دوستانه خواهیم داشت که در امور تجارتي و سیاسی با ما کمک کنند. در واقع کشورهای همسایه باید به دوستی ما فخر کنند، چون افغانستان یک کشور شجاع و نیرومند است. در وقت تصمیم تأمین استقلال من آنقدر راسخ بودم که در صورت ناکامی ازین بیشتر خواهان زنده ماندن نمی بودم. در قدم اول من زندگی ام را در مقابل دشمن برای حصول استقلال شما فدا میکردم. اگر ناکام می شدم، باز هم از تصمیم خود نگزیده، خودم را می کشتم، اما زندگی تحت حمایت کشور دیگری را قبول نمی کردم. اگر شما مردم از من پشتیبانی نمی کردید، و با شجاعت کار خود را به پیش نمی بردید، من به مقصد کامیاب نمی شدم و بیش ازین زندگی را بر خود حرام می دانستم. لذا شما به من زندگی نئی را داده اید و من به شما برادران اطمینان می دهم که من باز هم به خاطر شما زندگی خود را فدا خواهم کرد.

تا امروز دروازه های تعلیم بر روی شما بسته بود، زیرا هیچ مرد دانائی زندگی تحت حمایت دیگران را نمی پسندد. اگرچه عمر من کمتر از شماست، اما به شما یک مشوره پدرا نه می دهم که برای خدا باید برای آموزش علم تلاش کنید. شما باید اطفال خود را به مکتب بفرستید، شما باید از آنها جدا شده، آنان را برای آموزش تعلیم به کشورهای

د پانو شمیره: له ۲ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولی

خارجی بفرستید، تا با کسب علم شاید بتوانند قابلیت خدمت به کشور عزیز شما را پیدا نموده و نام شما را در تاریخ جهان زنده نگهدارند.

ای ملت! به خاطر و به خاطر خدا در کسب علم تلاش کنید، زیرا تنها از طریق علم است که می توان به کامیابی های دینی و دنیوی دست یافت. «یک شخص بی علم نمی تواند خدا را بشناسد.»

قبلاً من از همین منبر بسیار مقدس استقلال افغانستان را اعلام نموده بودم و شکر خدا که امروز با نایل شدن به این هدف مثل یک قهرمان فرود می آیم.

(تحسین و شادی حاضرین : زنده باد شاه دلیر و شجاع ما ، و پاینده باد استقلال کشور. آمین)

(پایان)

د پانو شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ